

УДК 002.66:004:316.422]:355.4-025.26

DOI: 10.31866/2617-796X.8.2.2025.347944

Юрій Щербак,*аспірант,**Національна академія керівних кадрів**культури і мистецтва,**Київ, Україна**dis5123.yshcherbak@dakkkim.edu.ua**<https://orcid.org/0009-0004-6464-7847>*

РОЛЬ ЦЕНТРІВ КУЛЬТУРНИХ ПОСЛУГ У ФОРМУВАННІ ЦИФРОВОЇ СТІЙКОСТІ НАСЕЛЕННЯ: ВІД ТРАНСФОРМАЦІЇ СЕРВІСІВ ДО ПРОСВІТНИЦЬКИХ ПЛАТФОРМ

Мета статті – проаналізувати тенденції цифровізації у сфері культури в контексті гібридної війни та з'ясувати роль культурно-освітніх ініціатив (зокрема центрів культурних послуг) у формуванні цифрової стійкості населення, розвитку медіаграмотності й протидії інформаційним загрозам.

Методи дослідження. Застосовано загальнонаукові методи аналізу та синтезу, які дали змогу розглянути тенденції цифровізації у сфері культури та виявити особливості їхнього впливу на діяльність центрів культурних послуг в умовах гібридної війни. Метод узагальнення використано для виокремлення спільних рис і закономірностей цифрових трансформацій у соціокультурній сфері та для визначення їхнього впливу на формування цифрової культури й громадянської стійкості. Порівняльний метод застосовано для аналізу зарубіжних і вітчизняних ініціатив у сфері цифрової просвіти та протидії гібридним загрозам.

Наукова новизна полягає в з'ясуванні ролі цифрових культурно-освітніх практик у формуванні громадянської стійкості в умовах гібридної війни, а також у концептуалізації потенціалу центрів культурних послуг як комунікативних осередків цифрової просвіти, що поєднують культурні, інформаційні й освітні функції.

Висновки. У статті розглянуто цифрову трансформацію соціокультурної сфери України в умовах гібридної війни як чинник формування громадянської стійкості та культурної безпеки. Проаналізовано роль центрів культурних послуг у розвитку цифрової культури, медіаграмотності та просвітницьких практик, спрямованих на підвищення обізнаності населення щодо гібридних загроз. Обґрунтовано необхідність створення національної цифрової інформаційно-освітньої платформи, яка об'єднуватиме державні й культурні інституції в процесі підготовки громадян до інформаційних викликів. Зроблено висновок, що цифрова трансформація закладів культури є не тільки технологічним оновленням, а й інструментом зміцнення соціальної згуртованості та стійкості українського суспільства.

Ключові слова: цифрова трансформація; цифрова культура; гібридна війна; проактивність; центр культурних послуг; цифрові освітні практики.

Вступ. Цифрова трансформація є одним з визначальних процесів сучасності, що характеризується комплексним упровадженням цифрових технологій в усі сфери людського буття. Цей процес передбачає не тільки автоматизацію окремих операцій, а й глибинну інтеграцію інноваційних рішень, орієнтованих на потреби суспільства та відповідь на актуальні виклики. Цифрові реєстри, онлайн-платформи, використання штучного інтелекту, цифровізація інформаційних, освітніх і культурних практик – усе це є невід’ємними компонентами сучасного життя.

Усебічна цифрова трансформація має як позитивні, так і негативні наслідки, теоретико-практичне осмислення яких потребує активної уваги з боку представників різних наукових дисциплін. Цифровізація стала стратегічним напрямом розвитку держав і суспільств, проте в умовах гібридної війни проти України вона набула подвійного значення. З одного боку, цифрові технології прискорюють інноваційні процеси та створюють нові можливості для розвитку, з іншого – виявляють масштабні виклики для безпеки та стабільності. Цифрові технології стають не тільки інструментом удосконалення життя та перспективного розвитку держави, а й засобом протидії агресії, гібридним викликом і загрозам.

Виклики українського сьогодення визначаються не тільки військовою агресією, а й інформаційною війною, що використовує різноманітні форми маніпуляцій для дестабілізації суспільства, психологічного тиску та впливу на свідомість і світосприйняття громадян. Поширення фейків через соціальні мережі та цифрові платформи, алгоритмічні маніпуляції, викрадення персональних даних, дезінформація, інформаційна дестабілізація, підрив довіри до офіційних цифрових сервісів – усе це є поширеними інструментами ведення гібридної війни.

Гібридна війна – це «синхронізоване використання багатьох інструментів влади, підібраних з урахуванням конкретних вразливостей у всьому спектрі соціальних функцій для досягнення синергетичних ефектів» (Гришко, 2021, с.14). Інформаційно-психологічні інструменти її ведення, спрямовані на людський фактор і підрив довіри, використовують такі вразливості суспільства, як низький рівень цифрової грамотності, цифрова нерівність і втрата довіри до електронних сервісів у разі їх компрометації. У цьому контексті критично важливим є формування дієвих інструментів протидії гібридній війні та її загрозам. Окрім розвитку кіберзахисту, практик виявлення фейків і пропаганди, створення державних цифрових інформаційних платформ, необхідно активно підтримувати цифрову обізнаність та медіаграмотність населення, розробляти й упроваджувати освітні практики для формування громадянської стійкості та протидії викликам гібридної війни.

Осмислюючи сучасні тренди та майбутні перспективи цифрової трансформації національної економіки, дослідники (Любохинець та Шпуляр, 2019) наголошують на важливості цифровізації всіх сфер діяльності та впровадження індустрії 4.0, що, на їхню думку, дасть змогу сформувати необхідні професійні навички, базову ІКТ-грамотність населення та якісніше впровадити практику навчання впродовж життя.

Цифрова трансформація охоплює й сферу культури, зокрема функціонування закладів культури. Культурна послуга, яку продукують ці заклади, передбачає комплексний процес оновлення та інтеграції цифрових технологій, що покращує доступність культурних благ незалежно від географічного розташування спожи-

вача. Сьогодні цифровізація культурних практик сприяє поліпшенню надання послуг населенню, раціональному використанню ресурсів, модернізації та розвитку, всебічному й різноманітному задоволенню культурних, інформаційних, освітніх та інтелектуальних потреб людини. Цифровізація культурних практик – це не тільки перехід культурної сфери до використання цифрових технологій для створення, збереження, поширення й споживання культурного контенту та послуг, а й забезпечення доступності, інтерактивності, можливості цифрового збереження та створення цінних для культури архівів, стримінгу культурного контенту, інноваційного управління тощо.

Українські вчені одностайні у твердженні, що тема цифровізації є беззаперечно актуальною та потребує всебічного наукового осмислення. М. Міхровська (2022), визначивши процеси цифровізації як нову еру, зазначає, що вони позначаються не тільки технологічними трансформаціями, а й характеризуються зміною культури, інтегрованої в усі сфери діяльності. Д. Лись та М. Головачук (2024), аналізуючи вплив цифровізації на суспільство та культуру в процесі інтернет-комунікації, визначають її як швидкоплинну трансформацію, що потребує миттєвого реагування. Майбутнє цифровізації, на думку дослідників, залежить від здатності людини і суспільства вчасно адаптуватися до нових умов і формувати цифрову культуру, що дасть змогу ефективно реагувати на виклики цифровізації.

С. Давимука (2025) наголошує на перспективності формування нової моделі культури через цифровізацію мистецтва. На його думку, саме розвиток цифрового мистецтва є драйвером сьогодення, що дає змогу формувати нову модель культури з визначальними та впливовими інформаційно-технологічними можливостями та перспективами. О. Копієвська (2018) підкреслює потребу в осмисленні сучасних тенденцій культурних трансформацій, нових форм культури й культурних практик, спричинених культурною глобалізацією та становленням цифрової реальності. Дослідниця зазначає, що саме завдяки розвитку цифрових технологій людство отримало реальну можливість контактувати в режимі онлайн, формувати власні субкультури та створювати відповідні культурні практики. О. Копієвська також акцентує увагу на винятковій ролі цифровізації культурних практик у гібридних конфліктах, зазначаючи, що «місія культурних практик у подоланні гібридних конфліктів полягає в так званому оздоровленні локальних просторів, що є вкрай необхідним для української реальності».

Отже, актуальність теоретичного осмислення цифрових трансформацій для українського сьогодення є беззаперечною і потребує тематичної деталізації за спричиненими викликами і загрозами, передусім гібридними. У цьому контексті особливої ваги набуває дослідження ролі центрів культурних послуг як потенційних осередків формування цифрової стійкості населення та протидії інформаційним загрозам.

Мета – проаналізувати тенденції цифровізації у сфері культури в контексті гібридної війни та з'ясувати роль культурно-освітніх ініціатив (зокрема центрів культурних послуг) у формуванні цифрової стійкості населення, розвитку медіаграмотності й протидії інформаційним загрозам.

Результати дослідження. Цифрова трансформація характеризується глобальними тенденціями в різних галузях і потребує чіткого виокремлення та осмислення їхніх наслідків. Цей процес є активно досліджуваним об'єктом серед українських учених у різних теоретичних дискурсах – від розвитку галузевих цифрових особливостей до економічної привабливості й перспективності цифровізації.

Гібридна війна, розгорнута проти України, є викликом сьогодення і потребує детального осмислення з позиції формування проактивного громадянина. Проактивна людина не чекає зовнішніх обставин чи вказівок, а сама ініціює дії, передбачає можливі проблеми й шукає шляхи їх вирішення наперед. Проактивна особистість, здатна мислити, визначається ініціативністю зі створення можливостей, здатністю передбачати й прогнозувати ризики та наслідки, громадянською відповідальністю та усвідомленням, гнучкістю мислення й активним саморозвитком. У цьому контексті центри культурних послуг є потенційно здатними інституціями, які у своєму функціоналі можуть забезпечити засобами цифрової трансформації підготовку людини до викликів і загроз, спричинених гібридною війною.

Освіта населення з питань протидії гібридній війні, гібридним викликам і загрозам є державним пріоритетом у європейських країнах. Показовим прикладом є діяльність Європейського центру передового досвіду з протидії гібридним загрозам (*European Centre of Excellence for Countering Hybrid Threats* (Hybrid CoE) у Фінляндії, заснованого 2017 року. Центр активно досліджує гібридні загрози через різноманітні інформаційні операції та кібератаки, організовує навчання й семінари для різних категорій населення з питань загальної обізнаності в проблематиці протидії гібридним загрозам.

«72 tuntia on varautumiskoulutus Laihia» – навчальна програма, спрямована на підготовку домогосподарств до самостійного виживання в екстрених ситуаціях протягом 72 годин. Програма охоплює такі теми: що мати вдома (вода, їжа, медикаменти), як отримувати достовірну інформацію в кризі, як діяти під час відключень (світла, води), питання базової безпеки тощо. Заняття проводять як публічні лекції або вебінари тривалістю 1–2 години (72 tuntia on viranomaisen, n.d.). Базові знання з протидії гібридним загрозам можна також здобути в центрах освіти для дорослих (Adult Education Centres), які через практику неформальної освіти пропонують курси, де можна навчитися базовим знанням підвищення стійкості, заходам протидії гібридним загрозам, сформувати базові навички готовності до таких викликів.

Для України питання підготовки населення до гібридних викликів є беззаперечно актуальним. Тому на часі створення базового курсу з теоретичних основ гібридних викликів і загроз та практики набуття навичок і вмінь їх протидії через застосування цифрових платформ. Роль центрів культурних послуг у цьому процесі є важливою, адже ці заклади культури здатні акумулювати людей різного віку для набуття необхідних знань.

Потенціал центрів культурних послуг у цьому напрямі вбачається в таких організаційних заходах з використанням цифрових технологій: опитування населення щодо його потреб у знаннях з питань гібридної війни та протидії їй викликам; систематизація потреб за віковими категоріями й тематичними модулями. Збір

таких даних дасть змогу виявити кількість зацікавлених осіб та їхні тематичні потреби у важливих відповідях.

Водночас процес створення цифрової платформи з питань громадської освіти протидії гібридним загрозам, ролі й участі кожного в протистоянні гібридній війні має бути заснований на державно-партнерських засадах. Працівники центрів культурних послуг не можуть самостійно забезпечити навчання з проблематики гібридних загроз, але здатні потенційно виступати агентами культури з питань поширення таких освітніх можливостей через інституційні інформаційні ресурси.

Поняття «агент культури» (*Cultural agent*) у теорії гібридних загроз визначає потенційну спроможність людини сприяти змінам, висвітлюючи та досліджуючи безліч способів впливу культурних практик на суспільства. Це визначення представляє концепцію культури як агентства, що являє собою низку креативних видів діяльності, які сприяють розвитку суспільства через потребу в актуальних знаннях.

Для набуття працівниками центрів культурних послуг статусу агентів культури в Національній академії керівних кадрів культури і мистецтв розроблено тематичні курси підвищення кваліфікації. Ці програми створено в межах реалізації міжнародного проєкту «Академічна протидія гібридним загрозам – #WARN» (610133-ERP-1-2019-1-FI-ERPKA2-CBHE-JP, листопад 2019 – листопад 2024 рр.), який реалізується в межах Програми Європейського Союзу Еразмус+ за напрямом «Розвиток потенціалу вищої освіти» й орієнтується на впровадження розробок Європейського центру з протидії гібридним загрозам (The European Centre of Excellence for Countering Hybrid Threats). Цілі й результати проєкту спрямовані на «посилення національної безпеки та розвиток навичок у наданні сервісів безпеки, нестача яких спричинена появою гібридних загроз і покладатися на обізнаність у сфері безпеки, розуміння складних взаємозалежностей і вразливостей у ключових секторах є важливим для підвищення стійкості нації, а отже, безпеки та добробуту її громадян» (Опис проєкту, б.д.).

Програма підвищення кваліфікації керівників та спеціалістів закладів культури «Культурні практики як інструмент протидії гібридним загрозам у реальному та віртуальному середовищі» розроблена з метою формування в працівників культури компетентностей, пов'язаних із процесами прогнозування, створення, організації культурних практик в умовах гібридних загроз. Програмним результатом є набуття теоретико-практичних знань та вмінь визначати й аналізувати підходи до розуміння змісту, сутності, методик і технік виявлення, розвитку та використання культурного контенту гібридних загроз; осмислювати теоретичні концепції культурних практик та гібридних загроз; застосовувати аксіологічний підхід до культурно-практичного інструментарію протидії гібридним загрозам; орієнтуватися в проявах культурних травм, шоку і геноциду, набути навичок практик виявлення та їх подолання (Копієвська, 2024a).

Для педагогічних і науково-педагогічних працівників закладів мистецької освіти, працівників культури розроблена й реалізується програма підвищення кваліфікації «Методика навчання в умовах гібридних загроз». Мета програми полягає в опануванні методик навчання в умовах гібридних загроз для підготовки здобувачів мистецької освіти та працівників культури. Програма передбачає

набуття фахової компетентності щодо «здатності адаптувати робочий процес до складних і непередбачуваних ситуацій, спричинених гібридними загрозами, а також розробляти та впроваджувати ефективні освітні, крос-культурні, соціокультурні практики для подолання гібридних загроз» (Копієвська, 2024b).

Для більш чіткого уявлення про практики виявлення та аналізу гібридних загроз і їхнього впливу на соціокультурну діяльність розроблена й впроваджена програма підвищення кваліфікації для керівників та спеціалістів закладів культури «Гібридні загрози та комплексна безпека». Програма «передбачає набуття професійних знань з теорії гібридних загроз, а також застосування методик їх аналізу, а саме – PMESII-матриця та Dilemma-game, системою безпекового ландшафту та протидії гібридним загрозам» (Рева, 2024).

Однак для більш широкого залучення громадян до проблематики протидії в умовах гібридної війни необхідно розробити інформаційно-освітню платформу електронних послуг із тематикою, яка дасть змогу сформувати базові уявлення та знання про виклики гібридної війни та роль кожного в такому протистоянні. Державно-партнерські засади передбачають відкриту ініціативу всіх зацікавлених суб'єктів щодо створення освітньої платформи базового курсу з теорії і практик протидії гібридним загрозам для різних категорій населення з різним рівнем тематичного наповнення.

В Україні створено низку державних інституцій, які досліджують практики протидії викликам і загрозам гібридної війни. Зокрема, Центр протидії дезінформації (ЦПД) при РНБО України, Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки, Національний інститут стратегічних досліджень та низка проектних ініціатив, таких як проєкт SHIELD (*Strengthening Honesty, Integrity, and Ethics for Legitimate Discourse*), ініціатива Google + Jigsaw + локальні партнери. Зазначені організації та ініціативи з їхніми напрацюваннями можуть під патронатом Міністерства культури та стратегічних комунікацій України бути активними гравцями в розробці цифрової інформаційно-освітньої платформи для поширення знань з теорії гібридних загроз і протидії їм.

До прототипу тематичної моделі цифрової інформаційно-освітньої платформи як інструменту протидії викликам гібридної війни можна зарахувати знання про види та практики протидії масовому поширенню фейків і дезінформації через соцмережі та ботоферми, виявлення спроб підриву довіри до держави, адаптацію та практики емоційного балансу, набуття поведінкових навичок під час інфраструктурних вразливостей, викликаних війною. Теоретико-практичні знання та навички з проблематики протидії гібридним загрозам мають стати тематичною основою в програмах цифрової грамотності, у розвитку критичного мислення в різних соціально-вікових групах.

Роль центрів культурних послуг у популяризації знань про гібридну війну та її загрози є беззаперечною, адже ці інституції мають довіру серед населення. Центри у своєму функціональному потенціалі можуть забезпечити доступність і популяризацію таких інформаційно-освітніх програм, вирішити проблему цифрової нерівності для тих категорій населення, які її відчують. Цифрову трансформацію центрів культурних послуг потрібно розглядати як процес не тільки техноло-

гічного оновлення, а й концептуальної переорієнтації їхньої діяльності на розвиток культури стійкості, інформованості та довіри. Це дає можливість культурній сфері не тільки адаптуватися до умов гібридної війни, а й відігравати активну роль у консолідації суспільства, підвищенні його здатності до самоорганізації та протидії інформаційним загрозам.

Висновки. Цифрова трансформація соціокультурної сфери в умовах гібридної війни постає не тільки як технологічний процес модернізації, а й як стратегічний чинник національної безпеки, стійкості та культурного розвитку. Інтеграція цифрових технологій у діяльність культурних інституцій дає змогу розширити доступ до знань, активізувати громадянську участь і забезпечити оперативне реагування на інформаційні виклики сучасності. У цьому контексті саме центри культурних послуг можуть стати ключовими агентами цифрової просвіти, комунікації та формування цифрової культури.

Розвиток цифрової грамотності, медіаосвіти й критичного мислення населення є важливим складником протидії гібридним загрозам. Центри культурних послуг, бібліотеки, освітні хаби й інші культурно-просвітницькі осередки здатні об'єднувати різні соціальні групи для набуття базових компетентностей інформаційної безпеки, навичок роботи з цифровими платформами та розуміння механізмів інформаційного впливу. Саме тому їх діяльність потребує тематичної переорієнтації – від традиційного дозвілєвого формату до інноваційних освітньо-комунікаційних практик, зорієнтованих на розвиток громадянської стійкості.

Необхідною умовою такої трансформації є створення національної цифрової інформаційно-освітньої платформи з питань гібридної безпеки та цифрової культури. Її впровадження на державно-партнерських засадах із залученням культурних інституцій забезпечить відкритий доступ громадян до знань про протидію дезінформації, кіберзагрозам і маніпуляціям. Центри культурних послуг можуть виступати координаторами локальних освітніх ініціатив, сприяти проведенню тренінгів, воркшопів, публічних лекцій, що поєднують культурний і освітній аспекти.

Підвищення цифрової компетентності працівників центрів культурних послуг є одним із визначальних напрямів їх модернізації. Освоєння сучасних цифрових інструментів, участь у програмах підвищення кваліфікації, орієнтованих на проблематику гібридних загроз, сприятимуть якісному оновленню культурно-освітніх практик і зміцненню інформаційної безпеки громади.

СПИСОК ПОСИЛАНЬ

Гришко, С. упоряд., 2021. *Глосарій з гібридних загроз. Результат 5.5 "WARN-середовище"*. [online] Erasmus+ Capacity Building Project WARN. Доступно: <<https://elib.nakkkim.edu.ua/bitstream/handle/123456789/4837/WARNglossary.pdf?sequence=1&isAllowed=y>> [Дата звернення 15 квітня 2025].

- Давимука, С., 2025. Цифровізація мистецтва як вагомий тренд формування нової моделі культури: ретроспективний аналіз. *Народознавчі зошити*, [e-journal] 1 (181), с.95-109. <https://doi.org/10.15407/nz2025.01.095>
- Копієвська, О. розробник, 2024а. *Культурні практики як інструмент протидії гібридним загрозам у реальному та віртуальному середовищі*. [online] Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв. Доступно: <https://nakkkim.edu.ua/images/Instytutu/Tsentr_neper_kul_myst_osv/PK/Programma_Gibrid_zagroz_2024.pdf> [Дата звернення 15 квітня 2025].
- Копієвська, О. розробник, 2024б. *Методика навчання в умовах гібридних загроз*. [online] Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв. Доступно: <https://nakkkim.edu.ua/images/Instytutu/Tsentr_neper_kul_myst_osv/PK/Programma_Study_Gibrid_zagroz_2024.pdf> [Дата звернення 15 квітня 2025].
- Копієвська, О.Р., 2018. *Трансформаційні процеси в культурних практиках України: глобальний, глокальний контекст та локальні особливості (кінець ХХ – початок ХХІ ст.)*. Дисертація доктора наук. Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв.
- Лись, Д.А. та Головачук, М.В., 2024. Вплив цифровізації на суспільство та культуру у процесі інтернет-комунікації. In: *Scientific achievements of contemporary society*. The 3rd International scientific and practical conference, London, United Kingdom, October 10-12, 2024. [online] London: Cognum Publishing House, pp.491-500. <<https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2024/10/SCIENTIFIC-ACHIEVEMENTS-OF-CONTEMPORARY-SOCIETY-10-12.10.24.pdf>> [Дата звернення 15 квітня 2025].
- Любохинець, Л.С. та Шпуляр, Є.М., 2019. Цифрова трансформація національної економіки: сучасний стан та тренди майбутнього. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*, [e-journal] 4, с.213-128. <https://www.doi.org/10.31891/2307-5740-2019-272-4-1-212-217>
- Міхровська, М.С., 2022. Цифровізація – нова ера. *Прикарпатський юридичний вісник*, [e-journal] 6 (47), с.110-114. <https://doi.org/10.32782/pyuv.v6.2022.22>
- Опис проєкту, б.д. *WARN*. [online] Доступно: <<https://warn-erasmus.eu/ua/project-overview/>> [Дата звернення 15 квітня 2025].
- Рева, Т.С. розробник, 2024. *Гібридні загрози та комплексна безпека*. [online] Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв. Доступно: <https://nakkkim.edu.ua/images/Instytutu/Tsentr_neper_kul_myst_osv/PK/Programma_Gibryd_Reva_2024.pdf> [Дата звернення 15 квітня 2025].
- 72 tuntia on viranomaisten ja järjestöjen varautumissuositus kotitalouksille, n.d. *72 tuntia*. [online] Available at: <<https://72tuntia.fi/>> [Accessed 15 April 2025].

REFERERENCES

- Davymuka, S., 2025. Tsyfrovizatsiia mystetstva yak vahomyi trend formuvannia novoi modeli kultury: retrospektyvnyi analiz [Digitalization of art as an important forming trend new models of culture: a retrospective analysis]. *The Ethnology Notebooks*, [e-journal] 1 (181), pp.95-109. <https://doi.org/10.15407/nz2025.01.095>
- Hryshko, S. ed., 2021. *Hlosarii z hibrydnykh zahroz. Rezultat 5.5 "WARN-seredovyshche"* [Hybrid Threats Glossary. Deliverable 5.5 " WARN environment"]. [online] Erasmus+ Capacity Building Project WARN. Available at: <<https://elib.nakkkim.edu.ua/bitstream/handle/123456789/4837/WARNglossary.pdf?sequence=1&isAllowed=y>> [Accessed 15 April 2025].

- Kopiiievskia, O. developer, 2024a. *Kulturni praktyky yak instrument protydii hibrydnym zahrozam u realnomu ta virtualnomu seredovyshchi* [Cultural practices as a tool for countering hybrid threats in the real and virtual environment]. [online] National Academy of Culture and Arts Management. Available at: <https://nakkkim.edu.ua/images/Instytut/Tsentr_neper_kul_myst_osv/PK/Programma_Gibrid_zagroz_2024.pdf> [Accessed 15 April 2025].
- Kopiiievskia, O. developer, 2024b. *Metodyka navchannia v umovakh hibrydnykh zahroz* [Training methodology in conditions of hybrid threats]. [online] National Academy of Culture and Arts Management. Available at: <https://nakkkim.edu.ua/images/Instytut/Tsentr_neper_kul_myst_osv/PK/Programma_Study_Gibrid_zagroz_2024.pdf> [Accessed 15 April 2025].
- Kopiiievskia, O.R., 2018. *Transformatsiini protsesy v kulturnykh praktykakh Ukrainy: hlobalnyi, hlokalnyi kontekst ta lokalni osoblyvosti (kinets XX – pochatok XXI st.)* [Transformational processes in cultural practices of Ukraine: global, glocal context and local features (late 20th – early 21st centuries)]. Doctoral Dissertation, National Academy of Culture and Arts Management.
- Liubokhynets, L.S. and Shpuliar, Ye.M., 2019. Tsyfrova transformatsiia natsionalnoi ekonomiky: suchasnyi stan ta trendy maibutnoho [Digital transformation of the national economy: the current situation and trends of the future]. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic sciences*, [e-journal] 4, pp.213-128. <https://www.doi.org/10.31891/2307-5740-2019-272-4-1-212-217>
- Lys, D.A. and Holovachuk, M.V., 2024. Vplyv tsyfrovizatsii na suspilstvo ta kulturu u protsesi internet-komunikatsii [The impact of digitalization on society and culture in the process of internet communication]. In: *Scientific achievements of contemporary society*. The 3rd International scientific and practical conference, London, United Kingdom, October 10-12, 2024. [online] London: Cognum Publishing House, pp.491-500. Available at: <<https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2024/10/SCIENTIFIC-ACHIEVEMENTS-OF-CONTEMPORARY-SOCIETY-10-12.10.24.pdf>> [Accessed 15 April 2025].
- Mikhrovskia, M.S., 2022. Tsyfrovizatsiia – nova era [Digitalization is a new era]. *Subcarpathian Law Herald*, [e-journal] 6 (47), pp.110-114. <https://doi.org/10.32782/pyuv.v6.2022.22>
- Opys proiektu [Project description], n.d. WARN. [online] Available at: <<https://warn-erasmus.eu/ua/project-overview/>> [Accessed 15 April 2025].
- Reva, T.S. developer, 2024. *Hibrydni zahrozy ta kompleksna bezpeka* [Hybrid threats and complex security]. [online] National Academy of Culture and Arts Management. Available at: <https://nakkkim.edu.ua/images/Instytut/Tsentr_neper_kul_myst_osv/PK/Programma_Gibryd_Reva_2024.pdf> [Accessed 15 April 2025].
- 72 tuntia on viranomaisten ja järjestöjen varautumissuositus kotitalouksille, n.d. *72 tuntia*. [online] Available at: <<https://72tuntia.fi/>> [Accessed 15 April 2025].

UDC 002.66:004:316.422]:355.4-025.26

Yurii Shcherbak,
PhD Student,
National Academy of Culture and Arts Management,
Kyiv, Ukraine
dis5123.yshcherbak@dakkkim.edu.ua
<https://orcid.org/0009-0004-6464-7847>

ROLE OF CULTURAL SERVICE CENTRES IN FORMING DIGITAL RESILIENCE OF THE POPULATION: FROM SERVICE TRANSFORMATION TO EDUCATIONAL PLATFORMS

The purpose of the article is to analyse trends in digitalisation in the field of culture in the context of hybrid warfare and to determine the role of cultural and educational initiatives (in particular, cultural service centres) in shaping the digital resilience of the population, developing media literacy and countering information threats.

Research methodology. General scientific methods of analysis and synthesis were used to examine trends in digitalisation in the field of culture and identify the specific features of their impact on the activities of cultural service centres in the context of hybrid warfare. The method of generalisation was used to identify standard features and patterns of digital transformations in the sociocultural sphere and to determine their impact on the formation of digital culture and civic resilience. The comparative method was used to analyse foreign and domestic initiatives in the field of digital education and countering hybrid threats.

The scientific novelty lies in clarifying the role of digital cultural and educational practices in shaping civic resilience in the context of hybrid warfare, as well as in conceptualising the potential of cultural service centres as communicative hubs of digital education that combine cultural, informational and educational functions.

Conclusions. The article examines the digital transformation of Ukraine's sociocultural sphere in the context of hybrid warfare as a factor in shaping civic resilience and cultural security. It analyses the role of cultural service centres in the development of digital culture, media literacy and educational practices aimed at raising public awareness of hybrid threats. The necessity of creating a national digital information and educational platform that unites state and cultural institutions in preparing citizens for information challenges is substantiated. It is concluded that the digital transformation of cultural institutions is not only a technological upgrade, but also a tool for strengthening social cohesion and resilience of Ukrainian society.

Keywords: digital transformation; digital culture; hybrid warfare; proactivity; cultural services centre; digital educational practices.

Надійшла 05.06.2025

Прийнята 16.09.2025

Стаття була вперше опублікована онлайн 29.12.2025

This is an open access journal, and all published articles are licensed under a Creative Commons Attribution 4.0.